

Beleidsregels Wet taaleis 2016

Afdeling

Publiekszaken

2 juni 2016

Beleidsregels Wet taaleis 2016

Betreffende de Participatiewet.

Inhoudsopgave			2
Hoofdstuk	1	Algemeen	3
Hoofdstuk	2	Kennis van de Nederlandse taal	3
Hoofdstuk	3	De taaltoets	3 - 4
Hoofdstuk	4	Kennisgeving, bereidverklaring en aanbod taaltraject.	4 - 5
Hoofdstuk	5	De voortgang van het taaltraject	5
Hoofdstuk	6	Ontbreken van verwijtbaarheid	5
Hoofdstuk	7	Screening zittend bestand	6
Hoofdstuk	8	Relatie met andere wetgeving	6
Hoofdstuk	9	Slotbepalingen	6
Toelichting			7 - 11

HOOFDSTUK 1 ALGEMEEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

1. Alle begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet.
2. In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
 - a) College: het college van burgemeester en wethouders;
 - b) Uitkering: de door het College verleende bijstand in het kader van de Participatiewet;
 - c) Participatiewet: de participatiewet met inbegrip van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz).
 - d) Wet taaleis: de wet tot wijziging van de Wet werk en bijstand teneinde dat de eis tot beheersing van de Nederlandse taal toe te voegen aan die wet (Wet taaleis WWB).
 - e) Besluit taaltoets: het 'Besluit taaltoets Participatiewet'.
 - f) Referentieniveau: het fundamentele niveau (F-niveau) taal en rekenen volgens de richtlijnen van de Rijksoverheid.
 - g) Wet educatie (WEB): de wet van 9 juli 2014 tot wijziging van onder meer de Wet participatiebudget en de Wet educatie en beroepsonderwijs inzake het invoeren van een specifieke uitkering educatie en het vervallen van de verplichte besteding van educatiemiddelen bij regionale opleidingcentra.
 - h) Inburgering: de wet inburgering
 - i) De belanghebbende: de persoon met een uitkering.

HOOFDSTUK 2 KENNIS VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Artikel 2. Aantonen kennis Nederlandse taal

1. Wanneer belanghebbende in de leerplichtige leeftijd (tussen 5 en 16 jaar) tenminste acht jaren in Nederland heeft gewoond kan ervan uitgegaan worden dat door belanghebbende gedurende acht jaar Nederlandstalig onderwijs is gevolgd.
2. Met rapporten of diploma's van erkende Nederlandse onderwijsinstellingen toont belanghebbende het volgen van Nederlandstalig onderwijs aan (ongeacht basis-of voortgezet/beroepsonderwijs).
3. Een diploma inburgering of gelijkwaardig geldt als bewijs dat belanghebbende de Nederlandse taal beheerst en aan de taaleis voldoet.
4. Overige documenten waaruit blijkt dat belanghebbende de Nederlandse taal beheerst kunnen de kennis van de Nederlandse taal aantonen.

HOOFDSTUK 3 DE TAALTOETS

Artikel 3. Taaltoets

- a) De taaltoets wordt uitgevoerd door een hiertoe gekwalificeerde medewerker van team Sociale Zaken of een door de gemeente geselecteerde (gekwalificeerde) externe partij. Aan de persoon die niet aantoonbaar voldoende kennis heeft van de Nederlandse taal, biedt het college binnen 8 weken na de aanvraagdatum een taaltoets aan.

Artikel 4. Geen taaltoets

1. Geen taaltoets wordt afgenomen:

- a) Als vastgesteld kan worden dat elke vorm van verwijtbaarheid om aan de taaleis te voldoen ontbreekt, zoals bedoeld in artikel 9.
- b) Als tijdens een vorige uitkeringsperiode al een toets is afgenomen en is vastgesteld dat belanghebbende de Nederlandse taal beheerst.
- c) Als tijdens een vorige uitkeringsperiode al een toets is afgenomen en is vastgesteld dat belanghebbende de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, maar ook is vastgesteld dat door in de persoon gelegen factoren belanghebbende niet in staat is om de Nederlandse taal op referentieniveau 1F machtig te worden.
- d) Als belanghebbende een uitkering had in een andere gemeente en in die gemeente al een toets heeft afgelegd.
- e) Als er sprake is van uit zijn aard kortdurende bijstand.

2. Wanneer iemand niet of in onvoldoende mate meewerkt aan het onderzoek in het kader van de taaleis, waaronder het niet verschijnen op een oproep in het kader van de taaleis om een toets af te leggen, kan een maatregel worden opgelegd volgens Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Diemen 2015.

HOOFDSTUK 4 KENNISGEVING, BEREIDVERKLARING EN AANBOD TAALTRAJECT

Artikel 5. Kennisgeving en (geen) bereidverklaring

Is de uitkomst van de toets dat belanghebbende niet aan de taaleis voldoet, dan wordt de volgende procedure gevolgd:

1. Belanghebbende krijgt een gesprek waarbij hij de uitslag van de taaltoets hoort en een taaltraject op maat krijgt aangeboden.
2. Wanneer belanghebbende akkoord gaat met het taaltraject tekent hij de "Bereidverklaring tot verbeteren beheersing Nederlandse taal". Dit is de bereidverklaring om te starten met het leertraject dat leidt tot kennis van de Nederlandse taal op referentieniveau 1F.
3. Wanneer belanghebbende niet akkoord gaat met het taaltraject wordt de bijstand beoordeeld volgens de regels in artikel 18b van de Participatiewet.
4. Belanghebbende ontvangt binnen 8 weken na het afleggen van de taaltoets de kennisgeving met de uitslag van de taaltoets.

Artikel 6. Aanbod taaltraject

1. Belanghebbende krijgt een taaltraject op maat aangeboden door de gemeente Diemen.
2. Het aanbod wordt opgenomen in "Bereidverklaring tot verbeteren beheersing Nederlandse taal".

Artikel 7. Taalcursussen en leertrajecten

1. Het is de verantwoordelijkheid van de belanghebbende om zelf zijn taalniveau te verbeteren om te voldoen aan de Wet taaleis. In eerste instantie wordt verwacht dat belanghebbende hiervoor gebruik gemaakt van een algemene voorziening gericht op taalverbetering. Onder algemene voorziening valt in ieder geval:

- a) Taallesen bij de bibliotheek;
- b) Taallesen via vrijwilligersorganisaties, vluchtelingenwerk of een taalmaatje;
- c) Digitale scholing.

2. Als de algemene voorzieningen onder lid 1 niet toereikend zijn om het taalniveau te verbeteren dan kan een taalvoorziening op grond van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) worden aangeboden.

3. Als belanghebbende vanwege gegronde redenen geen gebruik kan maken van de in het eerste en tweede lid genoemde mogelijkheden, dan kan het college een maatwerkvoorziening inzetten.

4. De gemeente biedt belanghebbende, indien nodig, financiële ondersteuning bij het volgen van een passende taalcursus gericht op het verhogen van het taalniveau naar referentieniveau 1F.

HOOFDSTUK 5 DE VOORTGANG VAN HET TAALTRAJECT

Artikel 8. Het volgen van de voortgang van het taaltraject

1. In de "bereidverklaring tot verbeteren beheersing Nederlandse taal" staat wat het startniveau van belanghebbende is, welk niveau haalbaar is en hoe lang belanghebbende nodig heeft om dit niveau te bereiken. Deze bereidverklaring is het uitgangspunt voor de beoordeling van de inspanning van belanghebbende.

2. Indien belanghebbende een taalcursus/leertraject volgt bij een formele taalaanbieder, kan het college de onderstaande instrumenten (in combinatie) hanteren om de voortgang van de inspanning van de belanghebbende te beoordelen:

- a) Presentielijsten;
- b) Voortgangsrapportage;
- c) Indrukken van de leerkracht/cursusleider; en/of
- d) (voortgangs)toets.

3. Indien belanghebbende op informele wijze aan de verbetering van zijn of haar taalbeheersing werkt, kan de voortgang individueel beoordeeld worden door middel van:

- a) Reguliere gesprekken met de consultant van team Sociale Zaken die op basis van het gesprek toetst of belanghebbende voldoende inspanning verricht;
- b) Portfolio;
- c) Inzet van een (voortgangs)toets.

HOOFDSTUK 6 ONTBREKEN VAN VERWIJTBAAARHEID

Artikel 9. Het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid

Als de belanghebbende niet in staat is de taaltoets af te nemen of het taaltraject te volgen dan ontbreekt elke vorm van verwijtbaarheid als er:

1. Een ontheffing is in het kader van de Wet inburgering;
2. Sprake is van een gediagnosticeerd leerprobleem;
3. Diverse malen een taalcursus gevolgd is en vastgesteld is door de educatie-instelling dat door in de persoon gelegen factoren belanghebbende niet in staat is om de Nederlandse taal op referentieniveau 1F machtig te worden;
4. Sprake is van een algemene ontheffing is op grond van psychische, fysieke of sociale problematiek.

HOOFDSTUK 7 SCREENING ZITTEND BESTAND

Artikel 10. Screening zittend bestand

Bij belanghebbenden op wie het overgangsrecht van toepassing is ingevolge artikel 2 van de Wet taaleis, onderzoekt het college vanaf 1 juli 2016 of zij voldoen aan de verplichtingen van de Wet taaleis.

HOOFDSTUK 8 RELATIE MET ANDERE WETGEVING

Artikel 11 Relatie met Wet Inburgering

Wanneer belanghebbende begonnen is met een leertraject in het kader van de Wet inburgering, wordt dit aangemerkt als 'voldoende inspanning' van de kant van belanghebbende, zoals bedoeld is in de Wet taaleis.

Artikel 12. Relatie met de Wet educatie (WEB)

Wanneer belanghebbende voor de ingangsdatum van de Wet taaleis begonnen is met een taaltraject in het kader van de Wet educatie wordt dit aangemerkt als 'voldoende inspanning' van de kant van belanghebbende, zoals bedoeld is in de Wet taaleis.

HOOFDSTUK 9 SLOTBEPALINGEN

Artikel 13. Gevallen waarin de beleidsregels niet voorzien

Inzake de onderwerpen die vallen onder de discretionaire bevoegdheid van het college, waarin deze beleidsregels niet voorzien, beslist het college.

Artikel 14. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze beleidsregels treden in werking op de eerste dag na die van bekendmaking en werken terug tot en met 1 januari 2016, behoudens situaties waarbij sprake is van negatieve gevolgen voor de belanghebbende.
2. Deze beleidsregels kunnen worden aangehaald als 'Beleidsregels Wet taaleis 2016'

TOELICHTING OP DE BELEIDSREGELS WET TAALEIS 2016

Algemeen

De Eerste Kamer heeft op 17 maart 2015 ingestemd met het wetsvoorstel 'Wet taaleis WWB' (hierna: Wet taaleis). Dit wetsvoorstel is een uitvloeisel van een aantal afspraken uit het regeerakkoord 'Bruggen slaan'.

Het niet voldoende beheersen van de Nederlandse taal is nadrukkelijk *géén* uitsluitinggrond of toegangsvoorwaarde voor bijstand. De taaleis is alleen van toepassing, als er recht op bijstand bestaat en heeft betrekking op alle bijstandsgerechtigden. De taaleis legt een inspanningsverplichting op aan belanghebbende. Voldoende is, dat de belanghebbende zich inspant om de Nederlandse taal voldoende machtig te worden. Doel van die inspanningsverplichting is om de volgende vaardigheden in de Nederlandse taal op referentieniveau 1F te verwerven:

- Spreekvaardigheid;
- Luistervaardigheid;
- Gespreksvaardigheid;
- Schrijfvaardigheid;
- Leesvaardigheid.

Met de Wet taaleis krijgt de gemeente de verplichting om van bijstandsgerechtigden te verlangen dat zij actief werken aan hun taalvaardigheid. Zonder Nederlands te begrijpen en te spreken is het immers veel moeilijker om aan het werk te komen en daarmee uit de bijstand te komen. Bovendien draagt kennis van de taal bij aan maatschappelijke participatie.

De Participatiewet kent een brede arbeids- en re-integratieverplichting. Gezien het belang van de beheersing van de Nederlandse taal voor arbeidsinschakeling is ervoor gekozen om de Participatiewet uit te breiden met een taaleis. In artikel 18b is de inlichtingenplicht uitgebreid met de verplichting om aan te tonen dat de aanvrager de Nederlandse taal beheerst.

Artikel 1. Begripsbepalingen

Dit artikel bevat de begripsbepalingen die op deze beleidsregels van toepassing zijn.

Artikel 2. Aantonen kennis Nederlandse taal

De belanghebbende moet over een document beschikken waaruit blijkt dat belanghebbende de Nederlandse taal voldoende beheerst. Deze plicht geldt voor iedere belanghebbende. De bewijslast rust op de belanghebbende.

Lid 1.

Wanneer betrokkene in de leerplichtige leeftijd (tussen 5 en 16 jaar) tenminste acht jaren in Nederland heeft gewoond kan ervan uitgegaan worden dat betrokkene gedurende acht jaar Nederlandstalig onderwijs is gevolgd. Dit hoeft niet verder bewezen te worden, omdat dit duidelijk is vanuit basisregistratie. De leerplichtwet was op dat moment van toepassing.

Lid 2.

Ook met rapporten of diploma's van particulier of Nederlandstalig onderwijs in het buitenland kan belanghebbende kennis van de Nederlandse taal aantonen. Voorbeelden zijn:

- Belgisch diploma in het Nederlandstalig onderwijs in België met voldoende voor het vak Nederlands;
- Surinaamse diploma in het Nederlandstalig onderwijs met voldoende voor het vak Nederlands;
- Nederlands-Antilliaans diploma in het Nederlandstalig onderwijs met voldoende voor het vak Nederlands;

Lid 3.

Naast het diploma inburgering zijn ook de volgende documenten gelijkwaardig aan het diploma inburgering:

- een diploma Staatsexamen Nederlands als tweede taal (NT-2), programma I of II;
- een WIN-Certificaat, met bijbehorende verklaring van de school, met voldoende niveau voor onderdeel Maatschappij Oriëntatie (t/m 31 augustus 2001 85% of hoger, vanaf 1 september 2001 80% of hoger) en voldoende taalniveau op alle onderdelen (niveau A2);
- een Certificaat Inburgering Oudkomers met op alle taalonderdelen niveau A2;
- een document waaruit blijkt dat de Verkorte Vrijstellingstoets is afgelegd en behaald;
- Certificaat Nederlandse Naturalisatietoets van een in Bonaire, Sint Eustatius, Saba, Aruba, Curaçao, of Sint Maarten.

Lid 4.

De wet taaleis stelt dat een belanghebbende ook een ander document kan overleggen waaruit blijkt dat hij de vaardigheden in de Nederlandse taal beheerst. In deze beleidsregels is niet vastgelegd met welke andere documenten de beheersing van de Nederlandse taal kan worden aangetoond. Het gaat erom dat dit documenten betreffen die ervoor zorgen dat er geen redelijk vermoeden is dat de Nederlandse taal onvoldoende wordt beheerst. Of dit uit een ander document blijkt, moet doorgaans individueel worden beoordeeld. Bij een ander document kan bijvoorbeeld gedacht worden aan (deel) certificaten.

Artikel 3. Taaltoets**Lid 1**

Dit artikel geeft aan welke partij(en) de taaltoets kan uitvoeren.

Lid 2

In de Wet taaleis is vastgelegd dat wanneer een belanghebbende er niet in slaagt om aan te tonen dat hij de Nederlandse taal op referentieniveau 1F beheerst, hem uiterlijk binnen een termijn van 8 weken na ontvangst van de aanvraag om bijstand een toets moet worden afgenomen. In het Besluit taaltoets Participatiewet zijn criteria geformuleerd waaraan de taaltoets, het toetsmateriaal en de toetsbeoordelaar moeten voldoen. Deze toets zal worden afgenomen door een gekwalificeerd instituut. Op deze manier kan blijvend worden gegarandeerd dat de toetsing en beoordeling conform de didactische kwaliteitscriteria uit het Besluit taaltoets worden uitgevoerd.

Artikel 4. Geen taaltoets

Lid 1.

Bij de keuze om geen taaltoets af te nemen is sprake van maatwerk. De omstandigheden van belanghebbende en in de persoon gelegen factoren moeten worden meegewogen in dit besluit.

Lid 1 sub d.

De toetsresultaten vanuit de andere gemeente kunnen worden overgenomen, tenzij deze onvoldoende zekerheid binnen over de actuele taalvaardigheid.

Lid 1 sub e.

Voorbeelden van uit zijn aard kortdurende bijstand zijn een op handen zijnde emigratie of een ongeneeslijke terminale ziekte.

Lid 2.

In dit artikel wordt een verwijzing gemaakt naar de Afstemmingsverordening Participatiewet Diemen 2015 waarin artikel 7 lid 1 sub b onderdeel 1 is opgenomen dat het niet meewerken aan het onderzoek in het kader van de taaleis een maatregel oplevert.

Artikel 5. Kennisgeving en (geen) bereidverklaring

Indien de uitkomst van de taaltoets uitwijst dat belanghebbende niet aan de taaleis voldoet; ontvangt belanghebbende binnen maximaal 8 weken na het moment van de uitslag van de toets een schriftelijke kennisgeving van het redelijk vermoeden dat hij de Nederlandse taal niet beheerst op referentieniveau 1F. De belanghebbende dient zich binnen 1 maand na het kennisgevingbesluit bereid te verklaren aan te vangen met het verwerven van de Nederlandse taal. Indien belanghebbende zich niet binnen 1 maand na het kennisgevingbesluit bereid verklaart aan te vangen met het verwerven van de Nederlandse taal, wordt de uitkering per datum kennisgevingbesluit verlaagd conform artikel 18b Participatiewet.

Artikel 7. Taalcursussen en leertrajecten

De wet taaleis schrijft niet voor hoe iemand de taal moet leren. Het aanbieden van taalscholing is maatwerk. In eerste instantie wordt hiervoor gebruik gemaakt van een algemene voorziening gericht op taalverbetering. Onder algemene voorziening valt in ieder geval: taallessen bij bibliotheken, vrijwilligersorganisaties, vluchtelingenwerk e.d. Wanneer dit niet tot de mogelijkheid van belanghebbende behoort kan er gekozen worden om taalscholing via de WEB in te zetten. Behoort de WEB niet tot de mogelijkheden dan kan gekeken worden naar een andere vorm van een opleiding. Uitgangspunt bij alle mogelijkheden is dat de kosten vergoed kunnen worden uit het Participatiebudget.

Artikel 8 Het volgen van de voortgang van het taaltraject

De wet taaleis betreft een inspanningsverplichting. Dit betekent dat op enig moment de inspanning van de belanghebbende moet kunnen worden beoordeeld. Om die reden wordt de wijze waarop belanghebbende verklaart zich in te gaan spannen, vastgesteld in de bereidverklaring tot verbeteren beheersing Nederlandse taal. Om de inspanning op een later moment ook werkelijk te kunnen volgen, wordt ook afgesproken en in het dossier vastgelegd op welke wijze de belanghebbende de geleverde inspanning inzichtelijk gaat maken.

Artikel 9 Het ontbreken van verwijtbaarheid

De taaleis geldt niet voor belanghebbende waarbij sprake is van ontbrekende verwijtbaarheid. Er moet dan sprake zijn van een omstandigheid waardoor belanghebbende geen verwijt kan worden gemaakt van het niet of niet in voldoende mate beheersen van de Nederlandse taal. Er zijn enkele situaties omschreven waarbij in ieder geval sprake is van ontbrekende verwijtbaarheid. Deze omschrijving is niet limitatief. Er kan sprake zijn van andere factoren die de verwijtbaarheid doen ontbreken. Dit zal altijd individueel moeten worden beoordeeld. De bewijslast om aan te tonen dat sprake is van ontbrekende verwijtbaarheid, ligt bij de belanghebbende.

HOOFDSTUK VII SCREENING ZITTEND BESTAND

Artikel 10 Screening zittend bestand

Voor het zittend bestand geldt een overgangstermijn van een half jaar. Voor belanghebbende die op 31 december 2015 algemene bijstand ontvangen en op 1 juli 2016 nog steeds bijstand ontvangen, geldt de Wet taaleis vanaf 1 juli 2016. Met ingang van die datum zijn zij verplicht om mee te werken aan onderzoeken in het kader van de Wet taaleis. De wetgever geeft geen termijn waarbinnen het zittende bestand beoordeeld moet worden of aan de Wet taaleis wordt voldaan. Gelet op de geringe middelen die vanuit het Rijk beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering van deze wet, is er voor gekozen om uiterlijk twee jaar na screening van het zittende bestand een taaltoets af te nemen bij belanghebbende wanneer dit noodzakelijk is.

HOOFDSTUK VIII RELATIE MET ANDERE WETGEVING

Artikel 11. Relatie met Wet inburgering

Voor inburgeringsplichtigen op grond van de Wet inburgering geldt dat zij al een verplichting hebben om de Nederlandse taal machtig te worden. Op grond van de Wet inburgering heeft een inburgeraar 3 of 5 jaar de tijd om te voldoen aan het in die wet vereiste taalniveau (A2). Wanneer een belanghebbende begonnen is met een leertraject in het kader van de Wet inburgering, kan dit worden aangemerkt als 'voldoende inspanning' van de kant van de belanghebbende, zoals bedoeld is in de Wet taaleis. De belanghebbende krijgt dus niet met de twee verschillende trajecten te maken. Wel dient de gemeente te monitoren in welke mate voortgang wordt gemaakt met het inburgeringstraject. Desgevraagd moet de belanghebbende het volgen van een dergelijk traject aantonen aan de hand van documenten. Dat geldt ook voor het meten van de voortgang. Laat de belanghebbende na de betreffende documenten te overleggen dan heeft dit nog geen gevolgen voor het recht op algemene bijstand. Gevolg is wel, dat bij het niet verstrekken van een bewijs dat men een inburgeringstraject volgt of voortgang maakt, er een verplichting ontstaat om een toets af te leggen in het kader van de Wet taaleis.

Artikel 12. Relatie met de Web educatie

Indien belanghebbende een aanbod met als doel taalverhoging heeft aanvaard en dit nog volgt op de ingangsdatum van de Wet taaleis is zij actief bezig met Nederlandse taalverhoging. Zij levert daarmee "voldoende inspanning". Voor deze belanghebbende geldt dezelfde regels voor de voortgang van het traject als voor belanghebbenden die een aanbod hebben vanuit de Wet taaleis.

HOOFDSTUK VIII SLOTBEPALINGEN

Artikel 13. Gevallen waarin de beleidsregels niet voorzien

Het college besluit in gevallen waarin deze beleidsregels niet voorzien.

Artikel 14. Inwerkingtreding en citeertitel

Spreekt voor zich.